



WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 5 lutego 2019 r.

ZP-NKWR.431.2.1.2019.PSZ

Pani
Małgorzata Til
Dyrektor
Rodzinnego Domu Dziecka Nr 1
we Wrocławiu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 10 i 11 stycznia 2019 r. na podstawie art. 122 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2018, poz. 998 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy Piotr Szafarowicz – główny specjalista i Honorata Borowiec – starszy inspektor wojewódzki z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Rodzinnym Domu Dziecka Nr 1 we Wrocławiu, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Placówką”. Przedmiot kontroli obejmował działalność Placówki w zakresie dokumentowania pracy opiekuńczo – wychowawczej oraz przestrzegania praw dziecka.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półroczu 2019 r. W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 10 stycznia 2019 r. funkcję Dyrektora Rodzinnego Domu Dziecka Nr 1 we Wrocławiu pełniła pani Małgorzata Til, odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności Placówki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny. Kontrola została odnotowana w Książce kontroli pod numerem 3/2019. Postępowanie kontrolne przeprowadzono

na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, oświadczeń złożonych przez Dyrektora Placówki oraz indywidualnych rozmów z wychowankami.

Ilekczo w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „rozporządzeniu” należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. 2011, Nr 292, poz. 1720).

Rodzinny Dom Dziecka Nr 1 we Wrocławiu jest publiczną placówką opiekuńczo – wychowawczą typu rodzinnego prowadzoną przez Miasto Wrocław. Placówka funkcjonuje na podstawie decyzji Wojewody Dolnośląskiego nr PS.I.A 9013/65/08 z dnia 3 marca 2008 r., zmienionej decyzją nr PS-IS.9423.51.2014 z dnia 13 sierpnia 2014 r. i zapewnia 6 miejsc dla dzieci i młodzieży pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodzin własnych.

Zgodnie z art. 101 ust. 2 ustawy oraz art. 36 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 995 z późn. zm.) Prezydent Wrocławia w dniu 25 maja 2018 r. zatwierdził Regulamin organizacyjny Rodzinnego Domu Dziecka Nr 1 we Wrocławiu. Regulamin określa m.in. cele i zadania Placówki, jej typ, zasady kierowania i pobytu dzieci, standardy opieki i wychowania oraz prawa i obowiązki wychowanków. Nie stwierdza się nieprawidłowości w zakresie treści Regulaminu oraz jego zgodności z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, z wyjątkiem zapisu § 46 o nadzorze pedagogicznym Wojewody Dolnośląskiego nad realizacją standardu opieki i wychowania. Wojewoda, zgodnie z art. 122 ustawy, sprawuje kontrolę nad działalnością placówek opiekuńczo – wychowawczych, a nie nadzór pedagogiczny. Organ prowadzący Placówkę winien dokonać zmian w treści § 46 Regulaminu zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy (*dowód: akta kontroli str. 14 – 26*).

Na dzień kontroli w Placówce umieszczonych było czworo wychowanków, natomiast w okresie objętym kontrolą zamieszkiwało łącznie pięcioro podopiecznych, co zgodne jest z limitem miejsc określonym w decyzji Wojewody Dolnośląskiego. Od dnia 4 kwietnia 2018 r. do dnia kontroli w Placówce były dwa wolne miejsca.

Jedna wychowanka zamieszkująca w Placówce została do niej skierowana przed dniem 1 stycznia 2012 r. na podstawie nieobowiązujących już przepisów ustawy o pomocy społecznej, odstąpiono więc od oceny prawidłowości wydanych skierowań i wymaganych załączników. W przypadku pozostałej trójki wychowanków skierowanych do Placówki po 1 stycznia 2012 r., tj. pod rządami obowiązującej ustawy, stwierdzono w dokumentacji dzieci obecność skierowań wydanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu, zwany dalej „MOPS”, oraz wymagane załączniki, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 1 – 4 rozporządzenia. Wyjątek stanowi jednak brak informacji o prowadzonej pracy

z rodziną dziecka i jej rezultatach, ze względu na fakt, że dzieci zostały przeniesione z innej placówki opiekuńczo – wychowawczej działającej we Wrocławiu (*dowód: akta kontroli str. 30 – 33*).

Mając na uwadze wytyczne art. 93 ust. 4 pkt 3 i 4 oraz art. 100 ust. 3 ustawy Dyrektor Placówki, we współpracy z MOPS, podejmował działania mające na celu utrzymywanie kontaktów wychowanków z ich rodzinami, o ile nie istniały przeciwwskazania. Jedna z wychowanek spędzała w domu rodzinnym wszystkie dni wolne od nauki, jak również część wakacji letnich, druga natomiast była tylko w kontakcie telefonicznym z najbliższymi. Spotkania z rodziną dwójki najmłodszych wychowanków odbywały się na terenie MOPS. Dla dwóch wychowanek Dyrektora Placówki ustanowiono opiekunem prawnym (*dowód: akta kontroli str. 30, 34*).

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Placówki w porozumieniu z przedstawicielem MOPS (pełniącym funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej we Wrocławiu) dwukrotnie, w dniach 4 kwietnia i 4 października 2018 r., dokonał oceny sytuacji swoich wychowanek i udokumentował ją w formie protokołu. W celu sporządzenia wniosku o zasadności lub braku zasadności dalszego pobytu dziecka w Placówce oceniono jego sytuację rodzinną, stosowane metody pracy, stan zdrowia, zasadność modyfikacji planu pomocy, konieczność lub brak konieczności informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówkach działających poza systemem wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz możliwość powrotu dziecka do domu rodzinnego. Sformułowane po obu ocenach pisemne wnioski o zasadności dalszego pobytu w Placówce wraz z protokołami zostały przekazane do właściwych sądów (*dowód: akta kontroli str. 44*).

Zgodnie z § 14 rozporządzenia dla każdego wychowanka Placówki została sporządzona przez psychologa Centrum „SuperEgo” we Wrocławiu diagnoza psychofizyczna. Diagnozy zawierały opis mocnych stron dziecka, przyczyny kryzysu rodziny, opis relacji dziecka z otoczeniem oraz opis jego rozwoju. W zależności od indywidualnych potrzeb dziecka w diagnozie zawarto również wskazania do pracy pedagogicznej, pracy z rodziną dziecka oraz przygotowania do usamodzielnienia. Na etapie sporządzania przedmiotowej dokumentacji oraz mając na uwadze wiek, rozwój i doświadczenia dzieci, psycholog nie uznał za konieczne włączenie ich do programów terapeutycznych, jak również przygotowanie do umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej lub adopcji (*dowód: akta kontroli str. 38 – 39*).

Na podstawie wskazań wynikających z diagnoz psychofizycznych Dyrektor Placówki przygotowywał dwa razy w roku plan pomocy dla każdego wychowanka. Ocenie poddano

plany pomocy sporządzone na okres od kwietnia do października 2018 r. oraz od października 2018 r. do kwietnia 2019 r. Stwierdzono, że plany zawierały cel pracy z dzieckiem (w przypadku dwóch wychowanek było to przygotowanie do usamodzielnienia, natomiast w przypadku dwójki najmłodszych dzieci – umieszczenie w rodzinie adopcyjnej) oraz cele i działania długo i krótkoterminowe w obszarach: środowisko rodzinne, zdrowie, sytuacja psychologiczno – pedagogiczna i przygotowanie do usamodzielnienia. Plany pomocy były modyfikowane co sześć miesięcy w czasie okresowej oceny sytuacji dziecka (*dowód: akta kontroli str. 40 – 41*).

Dla wychowanków kontrolowanej Placówki prowadzone były karty pobytu zgodnie z § 17 ust. 2 rozporządzenia. Zapisy w kartach pobytu sporządzonych za miesiąc luty, kwiecień, czerwiec, sierpień i październik 2018 r. zawierały informacje o znaczących dla dziecka wydarzeniach, postępach w nauce szkolnej, stanie zdrowia oraz ocenę aktualnej sytuacji dziecka (*dowód: akta kontroli str. 42 – 43*).

Spośród czworga wychowanków przebywających w Placówce w okresie objętym kontrolą dwoje miało uregulowaną sytuację prawną. Rodzice zostali pozbawieni praw rodzicielskich, w jednym przypadku ojciec nie żyje. Dla dzieci ustanowiony został opiekun prawny w osobie Dyrektora Placówki, który realizując obowiązek wynikający z art. 100 ust. 4 ustawy zgłosił do Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej – Ośrodka Adopcyjnego we Wrocławiu stosowne informacje dotyczące dzieci (*dowód: akta kontroli str. 30*).

Do obowiązku Dyrektora Placówki należy składanie do właściwego sądu, w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, wniosku wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej. Powyższe dotyczy dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej po dniu 19 września 2014 r. tj. wejściu w życie ustawy z dnia 25 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014, poz. 1188). Na podstawie przedłożonej dokumentacji wychowanków stwierdzono, że w stosunku do dwójki dzieci (rodzeństwa) umieszczonych w pieczy zastępczej od dnia 14 grudnia 2015 r. został złożony do sądu w czerwcu 2017 r. stosowny wniosek wraz z informacją MOPS we Wrocławiu o sytuacji rodziny (*dowód: akta kontroli str. 33, 37*).

Na podstawie oświadczenia Dyrektora oraz przedłożonej dokumentacji stwierdzono, że dzieci przebywające w Placówce realizują obowiązek szkolny lub obowiązek nauki. Dwoje wychowanków jest uczniami szkoły podstawowej, jeden szkoły ponadpodstawowej oraz

jeden uczęszcza do przedszkola. W okresie objętym kontrolą żaden z wychowanków nie korzystał z nauczania indywidualnego (*dowód: akta kontroli str. 30*).

Wychowankowie Placówki zostali zapoznani z zasadami wypłaty kieszonkowego ustalonymi przez Dyrektora. Każde z dzieci ma prowadzony zeszyt, w którym co miesiąc odnotowuje się wysokość przyznanej kwoty do własnego dysponowania wraz z pisemnym potwierdzeniem odbioru. Przyznawane i wypłacane kwoty były zgodne z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia (*dowód: akta kontroli str. 34*).

W okresie objętym kontrolą jeden wychowanek Placówki osiągnął pełnoletność i usamodzielniał się. Zgodnie z art. 145 ust. 2 i ust. 4 ustawy w terminie wskazano osobę pełniącą funkcję opiekuna usamodzielnienia oraz przygotowano indywidualny program usamodzielnienia, zatwierdzona przez Dyrektora MOPS we Wrocławiu (*dowód: akta kontroli str. 45*).

Zgodnie z § 17 ust. 5 rozporządzenia w Placówce prowadzono w formie elektronicznej z możliwością wydruku ewidencję wychowanków zawierającą m.in. dane dotyczące imienia i nazwiska dziecka, daty i miejsca jego urodzenia, ostatniego adresu zamieszkania dziecka oraz aktualnego adresu zamieszkania rodziców lub opiekunów prawnych (*dowód: akta kontroli str. 35*).

Dyrektor Placówki złożył oświadczenie, że w okresie objętym kontrolą nie było żadnych nieusprawiedliwionych nieobecności wychowanków, jak również samowolnego przez nich opuszczenia Placówki. W przypadku wystąpienia wyżej wymienionych okoliczności Dyrektor zadeklarował wdrożenie procedury wskazanej w § 5 rozporządzenia (*dowód: akta kontroli str. 35*).

Wychowankowie Placówki mają zapewnioną przez opiekunów pomoc w nauce i odrabianiu zajęć domowych. Mimo, iż dwie starsze wychowanki samodzielnie realizują wymagania szkolne, to w sytuacjach koniecznych, dodatkowej pomocy udziela im Dyrektor lub jej pełnoletnia córka. Dwoje wychowanków ze szkoły podstawowej uczestniczy w dodatkowych zajęciach z języka polskiego i matematyki. Dyrektor ma stały kontakt ze szkołami swoich podopiecznych za pomocą dziennika elektronicznego, uczestniczy również w zebraniach dla rodziców (*dowód: akta kontroli str. 35*).

W ramach oceny przestrzegania w Placówce praw dziecka, o których mowa w art. 4 ustawy, inspektorzy przeprowadzili indywidualne rozmowy ze wszystkimi dziećmi. Dwie starsze wychowanki w wieku 16 i 14 lat twierdziły, że w Placówce czują się bezpieczne i mogą liczyć na wsparcie oraz pomoc opiekunów. Obie zadeklarowały, że znają swoją sytuację rodzinną i prawną. W ustalony i zaakceptowany przez obie strony sposób mogą

utrzymywać kontakty, również osobiste, z członkami swoich rodzin. Organizacja dnia codziennego oraz podział obowiązków domowych traktowany jest przez wychowanków jako element życia rodzinnego, jak również przygotowanie do samodzielności. Wychowanki nie wnosiły żadnych zastrzeżeń dotyczących wyżywienia, zaopatrzenia w odzież, środki higieny osobistej, kieszonkowe, itp.

Z kolei, rozmowa z dwójką młodszych wychowanków w wieku 6 i 8 lat została potraktowana przez dzieci jako okazja do zabawy i wyrażenia zainteresowania osobami inspektorów. Chłopcy opowiadali o swoich zabawkach, o ulubionych bajkach, grach i programach telewizyjnych. Cieszyli się na wyjazd z „ciocią i wujkiem” na wycieczkę w góry, opowiadając co zamierzają tam robić, np. lepić bałwana. W ocenie inspektorów dzieci były uśmiechnięte, zaciekawione sytuacją, samoczynnie opowiadały o sprawach, które wydały im się ważne. Chłopcy mówili, że lubią jedzenie, które przyrządza „ciocia” oraz zabawy z psem (*dowód: akta kontroli str. 46*).

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Rodzinnym Domu Dziecka Nr 1 we Wrocławiu w zakresie dokumentowania pracy opiekuńczo – wychowawczej oraz przestrzegania praw dziecka nie stwierdzono nieprawidłowości.

POUCZENIE

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. 2018, poz. 998 z późn. zm.).


.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

.....
Zastępca Dyrektora (Kierownik)
(kierownik jednostki kontrolującej)

.....
(członek zespołu inspektorów)